

Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler.

Paa Dansk Kriminalistforenings Møde 1900 var som bekendt Spøgsmaalet om Kriminalasyler under Behandling. Vistnok til Overraskelse for Adskillige viste der sig blandt Psykiatrikerne en ikke ringe Uvilje mod Oprettelsen af saadanne Asyler, og under Indtrykket heraf blev Diskussionens Resultat ret negativt, idet den vedtagne Resolution intet udtalte om Hovedpunktet, Kriminalasylers Ønskelighed eller Forkastelighed. Vi ved altsaa herefter, at det ikke nytter at paakalde Lægerne, hvis vi ønsker at faa et Kriminalasyl indrettet, men hermed er jo Sagen ingenlunde afgjort. Hvad man ikke kan kræve af medikale Grunde, kan jo være i aller højeste Grad nødvendigt af sociale Grunde, og saaledes er formentlig Forholdene i Øjeblikket.

Allerede under Forhandlingerne paa Kriminalistmødet fremhævedes det fra flere Sider og fremdroges der praktiske Eksempler paa, at de straffuldbrydende Myndigheder ofte var i stor Forlegenhed, naar det gjaldt om at anbringe disse sindssyge Forbrydere som ere frifundne, men som skulle »sættes i Forvaring« eller med Hensyn til hvem der »af Øvrigheden skal træffes passende Sikkerhedsforanstaltninger«, som den nyere Formulering hedder. Og de Vanskeligheder, som herskede i 1900, ere sandelig ikke mindre i 1901, hvor et i Praksis indtruffet Tilfælde har kastet et endnu skarpere Lys over de bestaaende Mangler, end de

paa Kriminalistmødet fremhævede var i Stand til. Det er dette Tilfælde og dets Konsekvenser, som her særlig skal fremdrages.

Hvorledes er nemlig Øvrighedens Stilling overfor disse Personer, der som farlige for Samfundet, men utilregnelige, skal uskadeliggøres? Ja man kunde jo tænke sig, at de kunde anbringes hos Slægtninge, der vilde garantere for dem, men saadanne findes kun sjældent; i Praksis har vistnok endnu ingen været anbragt saaledes. Da Fattigvæsenet ikke vil have med dem at gøre, og man jo heller ikke kan anbringe dem paa en øde Ø, er der i Virkeligheden kun to Alternativer, der frembyder sig: Fængselet eller en Sindssygeanstalt. Det første af disse Alternativer er i og for sig det, som bedst opfylder Dommens Bestemmelse om Sikkerheden, men volder derimod humane Betæneligheder af den stærkeste Art. For Samfundet i Almindelighed vil det sikkert staa som en overmaade oprørende Tanke, at ulykkelige sindssyge Personer, der i deres Sindssyge have begaaet Forbrydelser, skulle tilbringe Resten af deres Liv indenfor Fængselsmurene; fra et penitentiært Standpunkt er det ganske i Strid med Straffelovens Forskrifter, hvorefter $3\frac{1}{2}$ Aar er Maksimum af den Tid, i hvilken en Person kan holdes i Celle, at lade de her omhandlede Domfældte eventuelt tilbringe hele deres Liv paa denne Maade, og fra et lægevidenskabeligt Standpunkt er det en given Sag, at det er den aller uheldigste Behandlingsmaade for det paagældende Individ selv i Aarevis at være henvist til sit eget sindssyge Selskab inden 4 Vægge; en Forværrelse af den paagældendes Helbredstilstand vil vistnok altid indtræde, og en fuldstændig Nedbrydelse kan med god Grund i mange Tilfælde befrygtes.

Tilbage bliver som sidste Alternativ Anbringelse paa en Sindssygeanstalt. Men nu begynder Vanskelighederne. Ganske vist ikke naar Domfældte er hjemmehørende i København; da aabnes St. Hans Hospital for ham. Heller ikke synes det efter et nys passeret Tilfælde at dømme, at skulle

volde særlige Vanskeligheder, naar Domfældte er Udlænding, og Dommen er falden i Kbhvn. — ogsaa i det nævnte Tilfælde er det lykkedes at faa Vedkommende anbragt paa St. Hans Hospital. Men i alle andre Tilfælde begynder nu en Tiggergang fra Anstalt til Anstalt; overalt lyder Svaret: Alt optaget — ingen Plads i en overskuelig Fremtid, i bedste Tilfælde ledsaget af et Tilbud om Optagelse paa Ekspectanceliste, hvor Vedkommende kan forblive et Par Aar. Vi betvivler ikke, at Forholdene nødvendiggøre dette afvisende Svar, og at vore Domfældte forsaavidt ikke er værre stillede end alle andre sindssyge Patienter. Men at det er ganske særlig uheldigt, at de, hvem Samfundet ved sine officielle Organer har erklæret farlige for den offentlige Sikkerhed, og som kun kan og bør være paa offentlig Anstalt, her skal dele Skæbne med alle og enhver, som af rene Hensigtsmæssighedshensyn ønskes anbragte der af Familie og Paarørende, maa dog vist enhver indrømme. Det var disse Vanskeligheder, som man paa Kriminalistkongressen særlig beskæftigede sig med, og hvor navnlig et enkelt Tilfælde blev fremdraget, som senere, efter at den sædvanlige Tiggergang var endt, afgjordes ved et justitsministerielt Magtbud, i Følge hvilket Vedkommende anbragtes paa en af Statsanstalterne. Der var da atter Fred i Landet. Vel vidste man, at Betryggelsen for den offentlige Sikkerhed ikke var den bedste paa vore Sindssygeanstalter, — heller ikke paa St. Hans Hospital —, idet Sindssygeanstalterne ikke er eller bør være indrettede efter Fængselsprinciper, men man trøstede sig med, at Undvigelserne dog kun havde Udsigt til at være kortvarige, at man i Paagribelses-tilfælde altid kunde aflevere Vedkommende paany til den paagældende Sindssygeanstalt, og at man dør vilde gøre det yderste, for at Undvigelse ikke skulde gentage sig.

Alle disse Trøstegrunde er imidlertid nu ved et for kort Tid siden passeret Tilfælde fuldstændig tilintetgjorte.

Hermed hænger det saaledes sammen. En Person,

som ved Kriminalretsdøm af $1\frac{1}{2}$ 1900 var dømt til at sættes i Forvaring, var anbragt paa en af Statsanstalterne. Herfra undveg han efter nogen Tids Forløb, men blev faa Dage efter paagreben og atter anbragt samme Sted. I Januar d. A. undveg han paany, og blev nu først paagreben i Juni Maaned. I Mellemtiden havde han begaaet en Mængde Indbrudstyverier rundt omkring i Landet — det var under Udførelsen af et saadant, at han paagrebtes —, og synes endog som moderne *globetrotter* at have været en Svip over Atlanterhavet, i Amerika, hvor han havde set Lejlighed til at begaa et større Pengetyveri. Da hans Identitet med den undvegne Sindssyge var konstateret, søgtes han paany afleveret til vedkommende Anstalt, men nu lyder som Svar herfra det velbekendte: Alt optaget — ingen Plads i en overskuelig Fremtid. Et Forsøg paa atter at fremkalde et ministerielt Magtbud strander, Tiggergangen fra Anstalt til Anstalt staar endnu tilbage, selvfølgelig med det sædvanlige Resultat, og der er da ingen som helst anden Udvej end at beholde Staklen i Fængselet — uagtet der foreligger Lægeerklæring om, at Fængselsopholdet netop er særlig uheldigt og ulykkebringende for denne Fange.

At disse Tilstande med et mildt Udtryk ere lidet tilfredsstillende, kan ikke bestrides, og for Øvrigheden, som har Ansvaret, og som nu til Vanskelighederne ved at faa anbragt de nye domfældte kan forvente at faa lagt Vanskelighederne ved Anbringelsen af samtlige allerede engang anbragte, efterhaanden som de undvige, er Forholdet ved at blive rent ud utaaleligt.

Thi hvorledes stiller Sagen sig?:

1. For alle ikke i København hjemmehørende Indlændinge er det forbundet med de største Vanskeligheder at faa dem anbragte paa en Sindssygeanstalt.

2. Lykkes det at faa dem anbragt, er den herved opnaaede Sikkerhed for Samfundet ikke betryggende, idet de jævnlig undviger.

3. Naar saadan Undvigelse sker, er alle overvundne

Vanskeligheder til ingen Nytte, og vi begynde for fra med Vanskelighederne under Nr. 1.

Er det ikke Sisyfos og hans Sten om igen? Og er det ikke en baade mod den sunde Fornuft og al Humanitet stridende Udsigt, at Fængslerne som Følge af det anførte efterhaanden ville blive belagte med en fast Stok af sindsyge Forbrydere, der passer ligesaa daarligt for Fængslet, som Fængslet for dem, og hvis Tilstand derfor stadig forværres?

Ganske anderledes vilde Sagen stille sig ved Oprettelsen af et tilstrækkeligt stort Kriminalasyl. Man vilde da altid vide, hvor man skulde anbringe de sindssyge Forbrydere, Anbringelsen vilde frembyde fornøden Sikkerhed for Samfundet og den tilbørlige psykiatriske Behandling af Patienten. Undvigelserne vilde ikke kunne antages at blive stort hyppigere end fra Strafanstalterne, og i Paagrøibesstifælde vilde Tilbagetransporten foregaa uden mindste Vanskelighed. Det forekommer os, at Samfundssikkerheden og Humaniteten i Forening saa bydende kræve denne Foranstaltning, at de medikale Betæneligheder, hvorom der jo heller ikke paa nogen Maade hersker Enstemmighed blandt Psykiatrikerne, maa vige fra Spørgsmaalet: Om? til Spørgsmaalet: Hvorledes? og herom vilde det ganske sikkert nok lykkes at skaffe Enighed.

At Domstolene efterhaanden ere komne til mere og mere at gøre Brug af Sikringsretten overfor afsindige Forbrydere i Stedet for blot at frifinde dem og dermed lade dem gaa for Lud og koldt Vand med Vejen aaben til stadig nye Forbrydelser, mod hvilke Samfundet staaer magtesløst, har sikkert af alle, som har fulgt disse Forhold, været hilst som et væsentligt Fremskridt baade for Samfundet og for de paagældende ulykkeligt stillede Personer selv. Men saalænge Samfundet ikke er i Besiddelse af noget passende, betrygget Anbringelsessted for de saaledes dømtte, vil det Plus for Almensikkerheden, som herved skulde vīndes, i mange Tilfælde kun blive købt paa Bekostning af den mest elemen-

tære Humanitet eller være et Slag i Luften — to lige uheldige Alternativer.

Det er derfor vort Haab, at Spørgsmaalet Kriminal-
asylor atter maa blive taget op. Maaske vil det alt paa
det forestaaende Kriminalistmøde kunne lykkes atter at
slaa til Lyd for Sagen, denne Gang set fra en social
Synsvinkel. Men Statsmagtens Indgriben bør under alle
Omstændigheder ikke lade vente for længe paa sig. Som
Sagen nu staar, maa det haabes, at den ikke længe bliver
staaende.

Aug. Goll.
